

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне й практичне значення результатів дисертації Васюка Анатолія Григоровича на тему «Механізми публічного управління розвитком гуманітарної сфери в Україні», поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії у галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування»

1. Обґрунтування вибору теми дослідження та її зв'язок із планами наукових робіт університету.

Дисертаційна робота пов'язана з планами наукових досліджень Національного університету цивільного захисту України. Зокрема, дослідження здійснено в межах науково-дослідної роботи «Розробка наукових основ державного управління у сфері безпеки ринку соціально-економічних послуг України з точки зору цивільного захисту» (державний реєстраційний номер 0112U002587). Конкретний внесок здобувача полягає в аналізі заходів з удосконалення механізмів реалізації державної політики в гуманітарній сфері, забезпеченням гуманітарної та інформаційної безпеки, розвитком людського капіталу, цифровою трансформацією публічного управління та формуванням соціально орієнтованої державної політики.

Актуальність теми дисертаційної роботи. Сучасний розвиток України відбувається в умовах масштабних трансформаційних процесів, які охоплюють усі сфери суспільного життя, зокрема політичну, соціально-економічну, безпекову та гуманітарну. У контексті реалізації євроінтеграційного курсу держави, реформування системи публічного управління, децентралізації та цифровізації управлінських процесів гуманітарна сфера набуває особливої ваги, оскільки визначає якість людського капіталу, рівень соціальної згуртованості, стійкість національної ідентичності, культурний потенціал суспільства та гуманітарну безпеку держави.

Гуманітарна сфера України охоплює освіту, культуру, науку, інформаційну політику, мовну політику, соціально-гуманітарний розвиток, історичну пам'ять, духовно-ціннісні засади суспільного розвитку та інститути громадянського суспільства. Її функціонування та розвиток значною мірою залежать від ефективності механізмів публічного управління, здатності держави формувати цілісну гуманітарну політику та забезпечувати її результативну реалізацію на державному, регіональному й місцевому рівнях.

Водночас практика публічного управління гуманітарною сферою в Україні засвідчує наявність суттєвих проблем: недостатню узгодженість нормативно-правового регулювання, фрагментарність стратегічного планування, дублювання функцій та повноважень між суб'єктами управління, обмеженість фінансово-ресурсного забезпечення, кадрові виклики, нерівномірність доступу населення до гуманітарних послуг, а також посилення інформаційних загроз. Особливої гостроти ці проблеми набули в умовах воєнного стану, коли гуманітарна сфера стала об'єктом цілеспрямованих руйнівних впливів, включаючи знищення об'єктів культурної спадщини та освітньої інфраструктури, масову внутрішню міграцію населення, гуманітарні кризи в прифронтових регіонах, а також активізацію гібридних загроз та інформаційно-психологічних операцій.

У таких умовах модернізація механізмів публічного управління розвитком гуманітарної сфери є стратегічним завданням, що визначає перспективи соціально-культурного розвитку України, ефективність післявоєнного відновлення, інтеграцію до європейського гуманітарного простору та формування стійкої моделі державної гуманітарної політики. Це обумовлює нагальну необхідність теоретико-методологічного обґрунтування модернізаційних підходів до публічного управління гуманітарною сферою, визначення сучасних управлінських механізмів і розроблення практичних рекомендацій щодо їх удосконалення.

Питанням публічного управління розвитком гуманітарної сфери присвячені роботи ряду вітчизняних учених. Серед них: М. Ажажа, Т.

Биркович, Б. Данилішин, В. Горник, А. Дегтяр, С. Домбровська, Я. Жовнирчик, Н. Карпеко, А. Колот, О. Крюков, О. Лозова, О. Малишева, С. Майстро, С. Мирвода, Я. Остафійчук, Г. Осипова, Г. Скляр, В. Сиченко, С. Рибкіна, В. Палюх, О. Поступна, В. Шведун, Е. Щепанський та інші.

Значний внесок у вирішення цієї проблеми зробили зарубіжні вчені У. Бомол, У. Боуен, Р. Вільямс, Т. Габлер, Д. Кейнс, Е. Кугі, Ч. Лендрі, С. Манді, М. Маршалл, Р. Масгрейв, Ф. Матарассо, С. Мак-Кафі, Д. Осборн, Д. Роулз, М. Тітцель, А. Хак, Х. Хоггарт, Е. Еверітт та багато інших.

Таким чином, актуальність обраної теми зумовлена необхідністю розв'язання наукового завдання щодо формування цілісної теоретико-методологічної основи модернізації механізмів публічного управління розвитком гуманітарної сфери в Україні з урахуванням викликів сучасних трансформацій та умов воєнного стану.

Мета і завдання дослідження. Метою роботи є обґрунтування теоретичних засад та розробка практичних рекомендацій щодо удосконалення механізмів публічного управління розвитком гуманітарної сфери в Україні.

Для досягнення мети дослідження були визначені наступні завдання:

- дослідити сутність гуманітарної сфери як об'єкта публічного управління;
- обґрунтувати теоретичний базис публічного управління гуманітарною сферою на основі інтеграції сучасних наукових підходів;
- проаналізувати стан нормативно-правового забезпечення гуманітарної політики та визначити напрями його систематизації й євроінтеграції;
- розкрити особливості фінансово-економічних механізмів галузі та визначити умови переходу до результативного і проєктного управління;
- визначити інструменти цифровізації як чинника модернізації публічного управління гуманітарною сферою та забезпечення кібербезпеки;
- обґрунтувати безпековий вимір гуманітарної політики та розробити комплексну модель її модернізації у воєнний і повоєнний періоди.

Об'єкт дослідження — публічне управління розвитком гуманітарної

сфери України.

Предмет дослідження — механізми публічного управління розвитком гуманітарної сфери в Україні.

Методи дослідження. В основу методології дослідження покладено системний підхід, який дозволив визначити об'єкт публічного управління гуманітарною сферою з позиції його цілісності та розкрити сутність механізмів, що її забезпечують, типологізувати зв'язки, притаманні цьому складному об'єкту, і звести їх у єдину теоретичну картину. У роботі застосовано: інституційний підхід — для дослідження системи суб'єктів публічного управління гуманітарною сферою, їх функцій, повноважень і механізмів взаємодії; структурно-функціональний метод — для визначення змісту та структури механізмів публічного управління гуманітарною сферою; порівняльно-правовий метод — для аналізу нормативно-правового регулювання гуманітарної політики України та виявлення напрямів його гармонізації з європейськими стандартами; методи аналізу та синтезу — для узагальнення наукових підходів і обґрунтування напрямів модернізації механізмів публічного управління; метод моделювання — для формування концептуальних напрямів модернізації механізмів публічного управління гуманітарною сферою; метод прогнозування — для визначення перспектив і очікуваних результатів запровадження цифрових та безпекових інструментів; логіко-теоретичний метод — для формулювання теоретичних узагальнень і висновків дисертаційного дослідження. Застосування зазначених методів забезпечило комплексність дослідження та достовірність отриманих результатів.

Інформаційну базу дисертаційного дослідження становили нормативно-правові акти, праці зарубіжних і вітчизняних учених, інтернет-ресурси, статистична інформація Державного комітету статистики України та інших центральних органів виконавчої влади.

Наукова новизна отриманих результатів полягає у вирішенні наукового завдання щодо розвитку теоретичних засад та обґрунтування науково-прикладних рекомендацій з удосконалення механізмів публічного

управління розвитком гуманітарної сфери в Україні.

Найвагоміші результати дисертаційного дослідження, що характеризуються науковою новизною, полягають у такому:

уперше:

– розроблено та обґрунтовано авторську концептуальну модель модернізації механізмів публічного управління розвитком гуманітарної сфери України, сутність якої полягає у синергетичній інтеграції нормативно-правового, організаційного, інституційного, фінансово-економічного, цифрового та безпекового компонентів, що забезпечує перехід від пасивного регулювання галузі до проактивного управління її стійкістю;

удосконалено:

– мережеву модель інституційної координації суб'єктів публічного управління гуманітарною сферою, що базується на принципах міжвідомчої синергії, децентралізації та партисипативного партнерства державних інституцій із структурами громадянського суспільства та міжнародними організаціями;

– організаційно-управлінський інструментарій реалізації гуманітарної політики на засадах нового публічного менеджменту через впровадження технологій управління за результатами (RBM) та проектно-цільового підходу, які замінюють застарілу модель лінійного адміністрування;

набуло подальшого розвитку:

– наукові положення щодо ревіталізації принципу гуманізму як ціннісно-світоглядної та державно-правової основи публічного управління, що визначає людиноцентричність головним критерієм оцінювання ефективності гуманітарних реформ;

– диверсифікація джерел фінансово-економічного забезпечення гуманітарної сфери в умовах бюджетного дефіциту через ефективну інтеграцію прямих бюджетних асигнувань з інструментами публічно-приватного партнерства, фандрайзингу, грантових програм та міжнародної технічної допомоги;

– науково-прикладні засади цифрової трансформації управлінських процесів у гуманітарному просторі через пріоритети розгортання інтегрованих цифрових платформ електронного урядування для підвищення інклюзивності гуманітарних послуг при паралельному посиленні стандартів кібербезпеки та протидії дезінформації.

2. Рівень теоретичної підготовки здобувача, рівень обізнаності дисертанта з результатами наукових досліджень інших учених.

Здобувач демонструє ґрунтовний рівень теоретичної підготовки та широку наукову ерудицію. Дисертаційне дослідження спирається на значний масив наукових джерел — як вітчизняних, так і зарубіжних авторів, що свідчить про всебічне опрацювання проблематики. Автор упевнено орієнтується в сучасних концепціях публічного управління, грамотно використовує міждисциплінарні підходи та демонструє здатність до самостійного наукового аналізу й синтезу. Рівень обізнаності з результатами досліджень інших учених є високим, а посилання на першоджерела — коректними та доречними.

3. Результати дисертаційного дослідження. Дисертаційна робота має вагоме наукове та прикладне значення. У науковому відношенні вона суттєво поглиблює теоретико-методологічне підґрунтя публічного управління гуманітарною сферою, розширює категоріально-понятійний апарат галузі та формує концептуальну основу для подальших досліджень у сфері гуманітарної політики, гуманітарної безпеки та цифрової трансформації управлінських процесів.

У прикладному вимірі результати дослідження становлять реальний інструментарій для органів державної влади та місцевого самоврядування при розробленні стратегій гуманітарного розвитку, цільових програм і нормативно-правових актів як в умовах воєнного стану, так і в процесі повоєнного відновлення України. Запропоновані механізми цифровізації та оптимізації фінансового забезпечення можуть бути безпосередньо впроваджені в управлінську практику на всіх рівнях публічної влади. Крім того, матеріали

дисертації можуть бути використані у науково-педагогічному процесі при підготовці фахівців за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

Основні положення та результати дисертаційного дослідження впроваджено в практичну діяльність Якимівської селищної військової адміністрації Мелітопольського району Запорізької області та Широківської сільської ради Запорізького району Запорізької області.

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Васюк А.Г. Гуманітарна безпека держави: реалізація гуманітарної політики. *Вісник Національного університету цивільного захисту України. Серія: Державне управління*. 2024. № 1 (20). С. 195–202.
2. Vasyuk A. Humanities technologies as a developing thinking practice in public interaction. *Public administration and state security aspects*. 2024. № 1. S. 174–186.
3. Vasyuk A. The essence of state management of the agglomeration transport system and assessment of its efficiency. *Public administration and state security aspects*. 2024. № 2. S. 83–91.
4. Васюк А.Г. Розвиток гуманітарної сфери в Україні: проблеми і тенденції розвитку. *Вісник Національного університету цивільного захисту України. Серія: Державне управління*. 2024. № 2 (21). С. 196–205.
5. Васюк А.Г. Механізми реалізації гуманітарної політики в умовах інноваційного розвитку регіону. *Інвестиції: практика та досвід*. № 8 (2025). С. 226–239.
6. Васюк А.Г. Сучасні проблеми і тенденції розвитку гуманітарної сфери в громадянському суспільстві. *Публічне управління: концепції, парадигма, розвиток, удосконалення*. № 12 (2025). С. 40–45.

4. Оцінка мови і стилю дисертації.

Дисертаційна робота написана грамотною, науково виваженою мовою з чітким дотриманням термінологічних стандартів галузі публічного управління

та адміністрування. Текст вирізняється концептуальною цілісністю, послідовністю викладу та внутрішньою логічною узгодженістю. Автор демонструє здатність до аналітичного осмислення складних управлінських явищ і переконливого їх відображення у науковому тексті. Структура роботи є чіткою і підпорядкованою меті дослідження: кожен розділ органічно продовжує попередній, забезпечуючи поступовий рух від теоретичних засад до прикладних рекомендацій. Мова викладення поєднує строгість наукового стилю з доступністю для сприйняття, що є безумовною перевагою роботи.

5. Відповідність змісту дисертації спеціальності з відповідної галузі знань, з якої вона подається до захисту.

Зміст дисертаційної роботи повністю відповідає спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування». Проблематика механізмів публічного управління розвитком гуманітарної сфери є органічною складовою цієї спеціальності та торкається ключових питань державної гуманітарної політики, інституційної координації, фінансово-економічного забезпечення та цифрової трансформації управлінських процесів. Отримані наукові результати, сформульовані положення і висновки є обґрунтованими, теоретично і практично значущими та відповідають усім вимогам, що висуваються до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії.

6. Дотримання нормативних вимог щодо оформлення дисертації.

Дисертація оформлена з дотриманням чинних нормативних вимог. Загальний обсяг роботи становить 211 сторінок, з яких основний текст займає 184 сторінки. Список використаних джерел включає 224 найменування, що підтверджує широке охоплення наукової літератури з досліджуваної проблематики. Основні положення дисертаційної роботи висвітлено в 11 наукових працях, серед яких 6 статей у фахових наукових виданнях та 5 тез доповідей на конференціях. Загальний обсяг публікацій автора за темою дослідження становить 3,65 друк. арк.

7. Рекомендації дисертації до захисту. Дисертаційна робота Васюка Анатолія Григоровича на тему «Механізми публічного управління розвитком

гуманітарної сфери в Україні» є самостійним, науково зрілим і завершеним дослідженням, у якому вирішено актуальне наукове завдання щодо теоретико-методологічного обґрунтування та розробки практичних рекомендацій з удосконалення механізмів публічного управління гуманітарною сферою. Робота вирізняється концептуальною новизною, системністю підходу, глибиною теоретичного аналізу та чіткою практичною спрямованістю. Запропонована авторська концептуальна модель модернізації механізмів публічного управління є оригінальним науковим доробком, що відкриває перспективи для подальших досліджень у цій царині.

Виходячи з вищевикладеного, дисертаційна робота Васюка Анатолія Григоровича на тему «Механізми публічного управління розвитком гуманітарної сфери в Україні» відповідає спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» та відповідає вимогам Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» від 12.01.2022 р. № 44, а її автор Васюк Анатолій Григорович заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

доцент кафедри управління у сфері
цивільного захисту ННІ ЦЗ

доктор наук з державного управління, професор

Сергій МАЙСТРО